

MĚSTSKÉ PARKY A SADY

MĚSTSKÉ PARKY A SADY VYSOKÉ MÝTO

náměstí Přemysla Otakara II. 96

Tel.: +420 465 466 112
infocentrum@vysoke-myto.cz

infocentrum.vysoke-myto.cz

www.vysoke-myto.cz

Autor textu: doc. Ing. Lukáš Štefl, Ph.D., zahradní architekt města Vysoké Mýto
Foto: Radek Štěpán, sbírka Regionálního muzea ve Vysokém Mýtě
Vydalo město Vysoké Mýto, 2022

PARK OTMARA VAŇORNÉHO

Patrně první zahradní úpravy této lokality souvisely se stavbou novogotické reálné školy v roce 1855, které ustoupil i krátký úsek městské hradby a dále pak se stavbou budovy gymnázia v roce 1882. Na plánu města z roku 1882 je zřejmá neformální parková úprava mezi těmito dvěma budovami. Později prostor fungoval jako dvě samostatné školní zahrady, patrně s didaktickou i užitkovou funkcí. Další parková úprava vznikla kolem roku 1952 sloučením těchto dvou zahrad. V centru byl vodní prvek v podobě kašny, jejíž okolí bylo osazeno lavičkami a skalkou.

Park byl postupně zahušťován vesměs chaotickou výsadbou dřevin. V roce 1990 byla kašna nahrazena vodním stříkem na betonovém podstavci. V roce 2019 došlo k celkové úpravě parku, změně povrchů, redukci zahušťujících výsadeb a nové výsadbě dřevin. Do parku byla instalována nová kašna a její okolí bylo upraveno a uzpůsobeno k pobytu a zastavení.

BOTANICKÁ ZAHRADA

V letech 1905–1906 došlo k parkové úpravě severního úseku hradebního parkánu nad Mlýnským potokem, kde byla v roce 1906 založena botanická zahrada. V daném období se z důvodu vzdělávání, osvěty a výchovy zakládaly různé botanické či ukázkové zahrady s různým důrazem na didaktickou funkci. V roce 1912 byl vydán Průvodce městskou botanickou zahradou ve Vysokém Mýtě s podtitulkem I. Oddělení: rostliny léčivé.

V něm je fotografie segmentu zahrady, z které jsou podél parkové cesty patrné úzké lemy záhonů osazeny rostlinami s informativními cedulkami. Ve vlastním průvodci se píše: „Malá botanická zahrada založena byla ve Vys. Mýtě r. 1906, která sloužití má ne tak ke studiu vědeckému, jako hlavně k tomu, aby seznamovala návštěvníky s rostlinami užitečnými a rostlinami škodlivými, aby umožňovala stopovatí jejich život, těšit se z krás a šlechtití mysl!“

HAVLÍČKOVY SADY

Havlíčkovy sady vznikly na místě původních vojenských jízdáren v roce 1900 z iniciativy okrašlovací jednoty. Autorem návrhu byl významný český zahradní architekt František Thomayer. Havlíčkovy sady představovaly typicky promenádní park. V letním období zde pořádala promenádní koncerty i vojenská hudba. Obvodová parková cesta byla lemována stromořadím. Parkové cesty protkávaly park a v kombinaci s výsadbou stromů a skupinkami keřů vytvářely různá zákoutí.

V parku se nacházelo velké množství laviček, květinové výsadby a centrální vodní prvek v podobě kruhového jezírka s vodotryskem. Dispozice cestní sítě byla v průběhu let výrazně pozměněna, většina záhonů a keřových výsadeb zrušena či změněna. V parku však stále roste několik původních stromů. V roce 2022 proběhla celková rekonstrukce parku, která mimo jiné do původního místa navrátila vodní prvek v podobě kašny.

V 19. století dochází k výrazné přeměně podoby našich měst. Důvodem je především rychlý rozvoj průmyslu. Dochází také k bourání městských hradeb, které již v této době neplnily svoji funkci. V prostorech po zbouraných hradebách, hradebních příkopech a jejich okolí vznikají ve spoustě měst okružní třídy tvořené novými stavbami sloužícími veřejnosti, jako jsou školy, peněžní ústavy, divadla apod., a novými veřejnými promenádami, okrasnými sady či parky. Jako příklad lze uvést Brno, Olomouc, Opavu, Plzeň či Znojmo. Zakládání parků bylo v této době důležité především z jejich společenské funkce. V 19. století se postupně formuje pojem „veřejnost“ a s ním i požadavek na veřejný prostor. Člověk – občan, měšťan či měšťák začíná více využívat celé své město a spolupodílí se na jeho veřejném a společenském životě. Parkové plochy se tak stávají dějištěm společenského života, místem setkávání. Tomuto účelu se podřizovala i jejich podoba a vybavenost.

V druhé polovině 19. století a na počátku 20. století došlo v prostoru vysokomýtského hradebního pásu k vybudování parků: Havlíčkovy sady, Masarykovy sady, Jungmannovy sady a Botanická zahrada. V pozdějším období vznikl park Otmara Vaňorného. Veškeré tyto parky jsou památkově chráněny jako součást městské památkové zóny. Péčí města Vysokého Mýta aktuálně probíhá jejich postupná a koncepčně pojetá obnova.

Vytvoření, a především dochování hradebního parkového prstence lemujiícího historické centrum města Vysokého Mýta, jednoznačně představuje významnou historickou hodnotu a nemá v regionálním kontextu srovnání.

MASARYKOVY SADY PŮVODNĚ RUDOLFOVY SADY

Park se nachází v místě bývalých valů za městskými hradbami. Pozemek původně sloužil jako střelnice Městských ostrostřelců. Park byl založen kolem roku 1882 a pojmenován na počest sňatku korunního prince Rudolfa Habsburského.

Založení parku iniciovala První záložna ve Vysokém Mýtě. Původní dispozice parku představovala romantizující úpravu ve svažitém terénu s křivolakou cestou, která park členila na několik částí. Středobodem byl dřevěný altán. V roce 1937 byla v parku postavena budova kostela Husova sboru církve československé. V souvislosti s touto stavbou byla změněna podoba původního parku.

V letech 2019 až 2020 byl park upraven. Došlo k úpravě cestní sítě, vytvoření adekvátního předprostoru budovy kostela, doplnění mobiliáře a vysazení nových stromů. V půdorysu původního altánu byla jako jeho připomenutí vytvořena kruhová plocha vyskládaná z kamene a osazena lavičkou.

JUNGMANNOVY SADY

Park se rozléhá na místě původního hradebního parkánu mezi věží Choceňské brány a původním hřbitovem u kostela Nejsvětější Trojice. První parkové úpravy jsou uváděny mezi lety 1872–1875 na připomínku sta let od narození Josefa Jungmanna. Liniová dispozice parku kopírovala průběh hradeb a ideálně plnila úlohu promenádního parku.

Další parkové úpravy se odehrály v letech 1905 až 1906, kdy probíhala v jihovýchodním okraji tohoto území stavba nové měšťanské školy a byl zrušen hřbitov u kostela Nejsvětější Trojice. Hřbitovní zeď byla zbořena a plocha mezi kostelem a školou byla parkově upravena. Tato část má jinou dispozici tvořenou méně formálně komponovanou výsadbou okrasných dřevin s vysokou pestrostí a rozmanitostí. Velké množství dřevin z tohoto období je dochováno dodnes. Součástí hlavní promenády byl dřevěný hudební pavilon. V roce 2011 byla provedena regenerace parku.

